A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2006. április 6.*

A C-551/03. P. sz. ügyben,

a **General Motors BV**, korábban General Motors Nederland BV és Opel Nederland BV (székhelye: Lage Mosten [Hollandia], képviselik: D. Vandermeersch, R. Snelders advocaten és T. Graf Rechtsanwalt, kézbesítési cím: Luxembourg)

fellebbezőnek,

a Bíróság alapokmányának 56. cikke alapján 2003. december 29-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: W. Mölls és A. Whelan, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: J. Flynn QC, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes az elsőfokú eljárásban,

* Az eljárás nyelve: angol.

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Rosas tanácselnök, J. Malenovský, S. von Bahr (előadó), A. Borg Barthet és U. Lõhmus bírák,

főtanácsnok: A. Tizzano,
hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005. július 14-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2005. október 25-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 A General Motors BV fellebbezésében az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága T-368/00. sz., General Motors Nederland és Opel Nederland kontra Bizottság ügyben 2003. október 21-én hozott ítéletének (EBHT 2003., II-4491. o.; a továbbiakban: megtámadott ítélet), részleges hatályon kívül helyezését kérte, amely ítéletben az Elsőfokú Bíróság részben megsemmisítette az EK-Szerződés 81. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/36.653 Opel-ügy) 2000. szeptember 20-án hozott bizottsági határozatot (HL 2001. L 59., 1. o.; a továbbiakban: vitatott határozat).

A jogvita alapját képező tényállás

2 A ténybeli és jogi háttér a megtámadott ítélet alapján a következőképpen foglalható össze.

3 Az Opel Nederland BV (a továbbiakban: Opel Nederland) a General Motors Nederland BV (a továbbiakban: General Motors Nederland) 100%-os tulajdonában álló leányvállalataként alakult 1994. december 30-án. Az Opel Nederland az Opel márka egyetlen nemzeti kereskedője Hollandiában. Tevékenysége kiterjed a gépjárművek, valamint tartalék alkatrészek és tartozékok behozatalára, kivitelére és nagykereskedelmére. Az Opel Nederland eladásokra és szolgáltatásokra vonatkozó forgalmazási szerződéseket kötött körülbelül 150 kereskedővel, akik így az Opel európai forgalmazási hálózatba illeszkedtek be mint márkakereskedők.

4 A forgalmazási szerződések bizonyos feltételek mellett mentesülnek az EK-Szerződés 85. cikkének (1) bekezdésének alkalmazása alól (jelenleg az EK 81. cikk (1) bekezdése) a Szerződés [81]. cikke (3) bekezdésének a gépjármû-forgalmazási és szervizmegállapodások egyes csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 1984. december 12-i 123/85/EGK bizottsági rendelet (HL 1985. L 15., 16. o.) alapján. E rendelet helyébe 1995. október 1-jétől a 1995. június 28-i 1475/95/EK bizottsági rendelet lépett (HL L 145., 25. o.).

5 Mindkét rendelet 3. cikke (10) bekezdésének a) pontja alapján a gyártó és/vagy importőrje megtilthatja a kereskedőnek, hogy a szerződés szerinti árukat vagy azoknak megfelelő árukat szállítson olyan kereskedőnek, aki nem tartozik a forgalmazási hálózatba. E rendeletek azonban nem teszik lehetővé, hogy a gyártó

és/vagy importőrje megtiltsa a kereskedőnek, hogy a szerződés szerinti árukat vagy azoknak megfelelő árukat a végső fogyasztóknak, közvetítő márkakereskedőknek vagy a forgalmazási hálózatba tartozó más kereskedőnek értékesítsen.

6 Az Opel Nederland 1996. augusztus 28-án és 29-én levelet intézett 18 kereskedőhöz, akik 1996 első felében legalább 10 gépkocsit exportáltak. E levél a következőképpen szól:

„[...] Megállapítottuk, hogy társaságuk jelentős mennyiségű Opel gépjárművet értékesített külföldre 1996 első felében. Véleményünk szerint e mennyiség olyan jelentős, hogy erős a gyanúnk, miszerint ezen eladások nincsenek összhangban a jelenlegi vagy jövőbeli Opel forgalmazási szerződés szövegével és szellemével. [...] Válaszukat össze kívánjuk hasonlítani a könyvelésükben szereplő adatokkal. Később tájékoztatjuk Önöket, mi fog történni a továbbiakban. A fentiek nem változtatnak azon a tényen, hogy speciális érdekkörükben elsősorban Önök felelősek a jó üzleti eredmények eléréséért [...]."

7 1996. szeptember 26-i ülésén az Opel Nederland igazgatósága úgy döntött, hogy intézkedéseket fogad el a Hollandiából történő kivitellel kapcsolatban. Ezen ülés jegyzőkönyve a következőképpen írja le az intézkedéseket:

„[...] Elfogadott határozatok:

1) Az Opel Nederland BV pénzügyi vizsgálatot fog végezni az összes kereskedőnél (20), amelyek az exportot végzik. A vizsgálatot csökkenő fontossági sorrendben kell végezni, ahogyan az az exportőr kereskedők 1996. szeptember 26-i listáján szerepel. J. J. Naval [pénzügyi igazgató] megszervezi a vizsgálatot.

2) W. de Heer [értékesítési és marketingigazgató] válaszol a kereskedőknek, akik válaszoltak az Opel által az exporttevékenységükkel kapcsolatban küldött első levélre. W. de Heer tájékoztatja őket az audit megszervezéséről, és a szállítási nehézségekről, amelyek miatt korlátozott a gépjárművek elosztása.

3) A körzeti értékesítési vezetők tárgyalást folytatnak az exportőr kereskedőkkel az exporttevékenységről a következő két héten belül. Tájékoztatják a kereskedőket, hogy a termékek korlátozott rendelkezésre állása miatt csupán annyi egységet fognak kapni (további intézkedésig), amennyi az eladási értékelési normájukban szerepel. Jelenteniük kell a körzeti vezetőknek, hogy a várólistán lévő egységek közül melyeket kívánják ténylegesen átvenni. A kereskedőknek kell megoldaniuk a vevőikkel kapcsolatban felmerülő problémákat.

4) A kereskedőket, akik tájékoztatják a körzeti vezetőket, hogy nem kívánják megszüntetni a gépjárművek nagybani exportját, találkozóra kell hívni R. A. H. M. de Leeuwval [ügyvezető igazgató] és W. de Heerrel 1996. október 22-re.

5) H. H. C. Notenboom [értékesítési személyzeti igazgató] megkéri GMAC-t a kereskedők készletének felmérésére a még meglévő egységek pontos számának meghatározása érdekében. Előre látható, hogy időközben ennek jelentős részét exportálni fogják.

6) A jövőben az eladási kampányok alatt eladott gépjárműveket nem kell számításba venni, amelyeket Hollandiában kívül vesznek nyilvántartásba. A versenytársak hasonló feltételeket alkalmaznak.

7) I. M. Aukema [kereskedelmi vezető] törli az exportőr kereskedők nevét a kampányakciók listájáról. Jövőbeni részvételük az audit eredményétől függ.

8) L. O. M. Aelen [személyzeti és pénzügyi igazgató] megfogalmazza a kereskedőknek küldendő levelet, amelyben tájékoztatja őket, hogy 1996. október 1-jétől az Opel Nederland BV 150 NLG-t fog számlázni a hivatalos behozatali nyilatkozatok kérelemre történő kiállításáért, mint a típus-jóváhagyási irat, vagy bizonyos adómentes gépjárművek vámokmányai (például diplomatáknak szánt gépjárművek)."

8 Az 1996. augusztus 28-i és 29-i leveleket és a kereskedők válaszait követően az Opel Nederland 1996. szeptember 30-án újabb levelet küldött a 18 érintett kereskedőknek. E levél a következőképpen szól:

„[...] Válaszuk nem felelt meg várakozásainknak, mivel úgy tűnik, hogy nincsenek tudatában az Opel-kereskedők és az Opel Nederland közös érdekeinek. Auditrészlegünk ellenőrizni fogja nyilatkozataikat. Ezen ellenőrzés eredményeinek megérkezéséig nem kapnak tájékoztatást a kampányokról, mert kételkedünk benne, hogy forgalmi adataik helyesek [...]"

9 A tervezett audit 1996. szeptember 19-e és november 27-e között zajlott le.

10 1996. október 24-én az Opel Nederland az összes kereskedőnek körlevelet küldött a végső felhasználók részére külföldre történő eladásokkal kapcsolatban. E körlevél szerint a kereskedők szabadon értékesíthetnek az Európai Unióban lakó végső felhasználóknak, és ezen utóbbiak közvetítő szolgáltatásait is igénybe vehetik.

11 Azon tájékoztatást követően, miszerint az Opel Nederland az új gépjárművek Hollandiából más tagállamokba való exportjának módszeres megakadályozására irányuló gyakorlatot követ, az Európai Közösségek Bizottsága 1996. december 4-i határozatával vizsgálatot rendelt el a Szerződés [81]. és [82]. cikkének végrehajtásáról szóló 17. (első) rendelet (HL L 13., 204. o., 1962. február 21.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) 14. cikke (3) bekezdésének megfelelően. A Bizottság 1996. december 11-én és 12-én folytatta le vizsgálatát az Opel Nederland és de Van Twist vállalkozásoknál, az Opel egyik kereskedőjénél Dordrechtben (Hollandia).

12 1996. december 12-én az Opel Nederland iránymutatással látta el a kereskedőket az új gépjárműveknek a viszonteladók és a közvetítők részére történő eladása kapcsán.

13 1998. január 20-i körlevelével az Opel Nederland tájékoztatta kereskedőit, hogy visszamenőleg megszüntette a jutalom kifizetésének megtagadását az exportra történő eladások esetén.

14 1999. április 21-én a Bizottság kifogásközlést küldött a General Motors Nederlandnak és az Opel Nederlandnak.

15 2000. szeptember 20-án a Bizottság elfogadta a vitatott határozatot.

A vitatott határozat

16 A Bizottság a vitatott határozatban 43 millió euró összegű bírságot szabott ki a felperesekre az EK 81. cikk (1) bekezdésének megsértése miatt. E határozatában a Bizottság megállapította, hogy az Opel Nederland megállapodásokat kötött a Hollandiában székhellyel rendelkező Opel kereskedőkkel, az Opel gépjárművek más tagállamban lakó végső felhasználók és más tagállamban székhellyel rendelkező Opel kereskedők számára exportra történő eladásának korlátozása vagy megtiltása céljából.

17 Ezen megállapítások a következő fő kifogásokon alapulnak: elsősorban, az Opel Nederland 1996 szeptemberében általános stratégiát fogadott el a Hollandiából exportra történő eladás teljes korlátozása vagy megakadályozása céljából; másodsorban, az Opel Nederland általános stratégiáját egyedi intézkedések útján hajtották végre, amelyeket a kereskedőivel egyetértésben állapított meg a forgalmazási szerződések gyakorlati megvalósítása keretében, és amelyek szerves részévé váltak az Opel Nederland és a hollandiai szelektív forgalmazási hálózatában részt vevő kereskedők közötti szerződéses kapcsolatoknak.

18 A vitatott határozat szerint az általános stratégia többek között a következő intézkedéseket foglalta magában:

– korlátozó szállítási politika;

– 1996. október 1-jétől 1998. január 20-ig alkalmazott korlátozó jutalompolitika, amely kizárta a kiskereskedelmi jutalomkampányokból a végső fogyasztók számára exportra történő eladásokat;

– különbségtétel nélküli közvetlen exporttilalom, amelyet a végső fogyasztóknak történő eladások vonatkozásában 1996. augusztus 31-től október 24-ig alkalmazott, más Opel-kereskedőknek történő eladások vonatkozásában pedig 1996. augusztus 31-től december 12-ig.

19 A bírság összege meghatározása kapcsán a vitatott határozat megállapítja, hogy a Bizottságnak a 17. rendelet 15. cikkének rendelkezései értelmében figyelembe kell vennie az eset összes körülményét, különösen a jogsértés súlyát és időtartamát.

20 A vitatott határozatban a Bizottság a jogsértést különösen súlyosnak minősítette, mivel az Opel Nederland akadályozta az egységes piac megvalósításának célját. A Bizottság figyelembe vette, milyen fontos pozíciót foglal el az Opel márka az Unió érintett piacain. E határozat szerint a jogsértés más tagállamok piacaira is hatást gyakorolt. Az Opel Nederland szándékosan cselekedett, mivel tudnia kellett, hogy a szóban forgó intézkedések célja a verseny korlátozása volt. Következésképpen a Bizottság úgy vélte, hogy a 40 millió euró megfelelő alapot képez a bírság összegének meghatározásához.

21 A jogsértés időtartama kapcsán a Bizottság úgy vélte, hogy az elkövetett jogsértés 1996 augusztusának végétől vagy szeptemberének kezdetétől 1998 januárjáig, azaz 17 hónapig tartott, amely közepes időtartamú jogsértést képez. Tekintetbe véve a három specifikus intézkedés időtartamát, a Bizottság úgy vélte, hogy indokolt a 40 millió euró összeg 7,5%-kal, azaz 3 millió euróval történő növelése, amellyel együtt így a bírság összege 43 millió euró.

22 Végül a Bizottság úgy vélte, hogy a jelen esetben nem álltak fenn enyhítő körülmények, nevezetesen azért, mert az Opel Nederland az 1996. december 11-i és 12-i vizsgálatokat követően továbbra is alkalmazta e jogsértés egyik fő elemét, a korlátozó jutalompolitikát.

A megtámadott ítélet

23 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2000. november 30-án benyújtott keresetlevelével a General Motors Nederland és az Opel Nederland keresetet indított a vitatott határozat megsemmisítése iránt, másodlagosan az e határozatban kiszabott bírság megsemmisítése vagy összegének csökkentése iránt.

24 Az első jogalap keretében a General Motors Nederland és az Opel Nederland vitatta, hogy az Opel Nederland az export teljes megakadályozására vagy korlátozására irányuló, különbségtétel nélküli stratégiát fogadott volna el. A Bizottság által felhasznált dokumentumok – különösen az 1996. szeptember 26-i ülés jegyzőkönyve – helyes olvasatából kitűnik, hogy a stratégia kizárólag arra irányult, hogy a márkakereskedőnek nem minősülő viszonteladóknak exportra történő szabálytalan eladást korlátozzák, ami a hatályban lévő forgalmazási szerződések alapján tilos volt, és nem a végső fogyasztóknak vagy más kereskedőknek történő jogszerű exportot.

25 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 45. pontjában megállapította, hogy a Bizottság állításait az 1996. szeptember 26-i igazgatósági ülés jegyzőkönyvére alapította, amely az Opel Nederland legmagasabb beosztású tisztségviselői által elfogadott intézkedéseket tartalmazó végleges dokumentum.

26 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 47. pontjában megjegyezte, hogy a felperesek érvelése, miszerint az Opel Nederland csupán a forgalmazási szerződéseknek nem megfelelő exportot kívánta korlátozni, egyáltalán nem tükröződik a jegyzőkönyv szövegében.

27 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 48. pontjában hozzátette, hogy bizonyos belső dokumentumok megerősítik ezen értelmezést, amelyekből kiderül, hogy az Opel Nederland vezető tisztségviselőit nyugtalanította az export növekedése, és megvizsgálták a teljes export korlátozására vagy megszüntetésére irányuló intézkedések lehetőségét.

28 Az Elsőfokú Bíróság ezenkívül a megtámadott ítélet 49. pontjában megállapította, hogy az Opel Nederland által elfogadott határozat arról, hogy a továbbiakban nem ad jutalmat az exportra történő eladás esetén, természeténél fogva csak a forgalmazási szerződéseknek megfelelő eladásokra vonatkozhat, mivel a jutalmat soha nem nyújtották olyan eladások után, amely végső címzettjei nem a végső fogyasztók voltak.

29 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 50. pontjában hozzátette, hogy a Bizottság értelmezését alátámasztja az a tény is, hogy a határozat elfogadásakor az exportra történő eladással gyanúsított kereskedőknél elvégzendő audit még nem zajlott le, és az Opel Nederland így nem tudhatta, hogy az „exportőr" kereskedők ténylegesen beleegyeztek-e a márkakereskedőnek nem minősülő viszonteladóknak történő eladásba.

30 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 56. pontjában megállapította, hogy a Bizottság helyesen következtetett arra, miszerint az Opel Nederland 1996. szeptember 26-án a teljes export megakadályozását célzó általános stratégiát fogadott el.

31 A második jogalap keretében a General Motors Nederland és az Opel Nederland arra hivatkozik, hogy a Bizottság ténybeli hibát és jogban való tévedést követett el annak megállapításával, hogy az Opel Nederland az EK 81. cikkel ellentétes korlátozó szállítási politikát alkalmazott.

32 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 88. pontjában megállapította, hogy a Bizottság nem bizonyította a jogilag megkövetelt módon, miszerint a korlátozó szállítási intézkedést közölték a kereskedőkkel, még kevésbé azt, hogy ezen intézkedés az Opel Nederland és kereskedői közötti szerződéses kapcsolatok alkalmazási körébe tartozott.

33 Ilyen feltételek mellett az Elsőfokú Bíróság úgy vélte, hogy a második jogalap megalapozott volt. Ezért megsemmisítette a vitatott határozatot, amennyiben az megállapította az EK 81. cikk (1) bekezdésével ellentétes korlátozó szállítási intézkedés fennállását.

34 A General Motors Nederland és az Opel Nederland a harmadik jogalapban azzal érvelt, hogy a Bizottság ténybeli hibát és jogban való tévedést követett el annak megállapításával, hogy az Opel Nederland az EK 81. cikkel ellentétes korlátozó kiskereskedelmi jutalompolitikát alkalmazott.

35 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 98. pontjában először is megállapította, hogy az exportra történő eladásnak a jutalomrendszerből való kizárása, ami szerves részét képezte az Opel Nederland és kereskedői közötti forgalmazási szerződéseknek, az EK 81. cikk (1) bekezdése értelmében megállapodást valósít meg.

36 Az Elsőfokú Bíróság ezek után a 99. és azt következő pontokban megvizsgálta, hogy a szóban forgó intézkedés célja a verseny korlátozása volt-e.

37 A megtámadott ítélet 100. pontjában az Elsőfokú Bíróság úgy vélte, hogy a Bizottság helyesen állapította meg, mivel a jutalmat a továbbiakban nem nyújtották az exportra történő eladás esetén, a kereskedőknek az ezen eladások végzésére vonatkozó gazdasági mozgástere csökkent ahhoz képest, amilyen mozgástérrel a nemzeti eladások tekintetében rendelkeznek. Ezzel kapcsolatban megjegyezte, hogy a kereskedők kényszerítve voltak arra, hogy a hazai vevőkkel összehasonlítva a külföldi vevőkkel szemben kedvezőtlenebb feltételeket alkalmazzanak, vagy exportra történő eladás esetén elégedjenek meg alacsonyabb nyereségrátával. Az Elsőfokú Bíróság szerint az exportra történő eladás jutalmának eltörlésével az ilyen eladás kevésbé vonzóvá vált a külföldi vevők és a kereskedők számára. Az Elsőfokú Bíróság következésképpen úgy vélte, hogy ezen intézkedés természeténél fogva alkalmas arra, hogy hátrányosan befolyásolja az exportra történő eladást, még a szállítási korlátozások hiányában is.

38 Az első jogalap értékelésére hivatkozva az Elsőfokú Bíróság hozzátette a megtámadott ítélet 101. pontjában, hogy az Opel Nederland igazgatósága által elfogadott intézkedéseket az exportra történő eladás növekedése váltotta ki, és annak csökkentésére irányultak.

39 Az intézkedés természete és az általa követett cél kapcsán, a gazdasági összefüggésekre tekintettel, amelyekben alkalmazni kellett, az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 102. pontjában úgy vélte, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatnak megfelelően ezen intézkedés versenykorlátozó célú megállapodást valósít meg (lásd ilyen értelemben a Bíróság 19/77. sz., Miller kontra Bizottság ügyben 1978. február 1-jén hozott ítéletének [EBHT 1978., 131. o.] 7. pontját; 96/82-102/82., 104/82., 105/82., 108/82. és 110/82. sz., IAZ és társai kontra Bizottság ügyben 1983. november 8-án hozott ítéletének [EBHT 1983., 3369. o.] 23–25. pontját, és 29/83. és 30/83. sz., CRAM és Rheinzink kontra Bizottság ügyben 1984. március 28-án hozott ítéletének [EBHT 1984., 1679. o.] 26. pontját).

40 Másodlagosan a General Motors Nederland és az Opel Nederland arra hivatkozik, hogy a kiszabott 43 millió eurós bírság nincsen tényleges kapcsolatban a jogsértés súlyával és időtartamával. Ezen túlmenően a Bizottság nem vette figyelembe a

jogsértés szándékosságának hiányát, a jogsértés korlátozott hatását a Közösségen belüli kereskedelemre, és az Opel Nederland által saját kezdeményezésére tett azonnali kiigazító intézkedéseket.

41 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 199. pontjában úgy vélte, hogy a megállapított 40 millió euró alapösszeg, abban az esetben, ha a feltételezett három intézkedés fennállt, igazoltnak és a vitatott határozatban megfelelően indokoltnak tűnik. Az Elsőfokú Bíróság ugyanakkor a megtámadott ítélet 200. pontjában úgy vélte, hogy csökkenteni kell ezen összeget arra tekintettel, hogy a szállítási intézkedések létezése nem volt bizonyítható. A jelen eset körülményei között az Elsőfokú Bíróság az alapösszeget a jogsértés súlyára tekintettel 33 millió euróban állapította meg. A megtámadott ítélet 203. pontjában az Elsőfokú Bíróság úgy vélte, hogy az összegnek a Bizottság által a jogsértés időtartamára tekintettel végrehajtott 7,5%-os növelése indokolt volt. Így a bírság összegét 35 475 000 euróban állapította meg.

A fellebbezésről

42 A General Motors Nederland és az Opel Nederland azt kérte, hogy a Bíróság:

– helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, amennyiben az a feltételezett exportkorlátozó általános stratégiára, valamint az Opel Nederland jutalompolitikájára vonatkozik, és megerősíti az e pontok miatt kiszabott bírságot;

– semmisítse meg a vitatott határozatot, amennyiben azt a megtámadott ítélet még nem semmisítette meg, és amennyiben az az Opel Nederland feltételezett exportstratégiájára, valamint jutalompolitikájára vonatkozik, és e pontok miatt bírságot szab ki;

– mindenképpen csökkentse a 35 475 000 euró összegű bírságot;

– másodlagosan utalja vissza az ügyet az Elsőfokú Bíróság elé, hogy vizsgálja meg újra a Bíróság ítéletének megfelelően;

– kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.

43 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság utasítsa el a fellebbezést, és kötelezze a General Motors Nederland és az Opel Nederland vállalkozásokat a költségek viselésére.

44 A General Motors Nederland BV és az Opel Nederland BV 2005. június 20-i levelükkel tájékoztatta a Bíróságot arról, hogy e két társaság összeolvadt, és ettől kezdve egyetlen társaságot alkot a „General Motors BV" cégnév alatt (a továbbiakban: General Motors).

Az első jogalapról

A General Motors érvelése

45 Az első jogalapban a General Motors arra hivatkozik, hogy az Elsőfokú Bíróság jogban való tévedést követett el a Bizottság azon állításának megerősítésével, miszerint az Opel Nederland a teljes export korlátozására irányuló általános politikát alkalmazott.

46 A General Motors elsősorban arra hivatkozik, hogy az Elsőfokú Bíróság érvelése során nyilvánvalóan tévesen értelmezte az 1996. szeptember 26-i ülés jegyzőkönyvét, amely semmiféle utalást nem tartalmaz a teljes export korlátozására irányuló általános általános stratégiára.

47 A General Motors másodsorban arra hivatkozik, hogy az Elsőfokú Bíróság megsértette az indokolási kötelezettséget egyrészt annak megállapításával, hogy a Bizottság nem az Opel Nederland belső dokumentumaira alapította állításait, másrészt hogy valójában e dokumentumokra támaszkodott a teljes export korlátozására irányuló általános általános stratégia megállapításakor.

48 A General Motors harmadsorban úgy véli, hogy az Elsőfokú Bíróság érvelése körben forog. Megerősíti, hogy a Bizottság először is a jutalompolitikára támaszkodik a gépjárművek exportjának korlátozására irányuló általános általános stratégia megállapításakor, és ezek után a feltételezett általános stratégiára támaszkodik a jutalompolitika korlátozó jellegének megállapításakor.

49 A General Motors végül arra hivatkozik, hogy az Elsőfokú Bíróság megsértette az indokolási kötelezettséget, és tévesen értelmezte a bizonyítékokat a megtámadott ítélet 50. pontjában annak megerősítésével, hogy a Bizottság értelmezését alátámasztja az a tény is, miszerint a 1996. szeptember 26-i ülés időpontjában a kereskedőknél elvégzendő audit még nem zajlott le, és az Opel Nederland így nem tudhatta, hogy az „exportőr" kereskedők ténylegesen beleegyeztek-e a márkakereskedőnek nem minősülő viszonteladóknak történő eladásba. Ugyanis a General Motors szerint legalább egy auditot elvégeztek az 1996. szeptember 26-i ülés előtt. Egyébként pedig ezen ülést megelőzte a kereskedőknek írt levél, amelyben az Nederland tájékoztatást kért az értékesítési tevékenységek szabályszerűségéről, de amelyre nem érkezett megfelelő válasz a kereskedőktől.

A Bíróság álláspontja

50 Amint azt a főtanácsnok indítványának 51. pontjában megjegyzi, a General Motors első jogalapja valójában arra irányul, még ha indokolási hibákat is hoz fel, hogy az Elsőfokú Bíróság értékelését kétségbe vonja, és különösen hogy vitassa bizonyos tények és dokumentumok bizonyító erejét, amelyek ezen utóbbit annak megállapítására indították, hogy az Opel Nederland a teljes export korlátozására irányuló általános általános stratégiát fogadott el.

51 Ezzel kapcsolatban az EK 225. cikkből és a Bíróság alapokmánya 58. cikkének első albekezdéséből az következik, hogy kizárólag az Elsőfokú Bíróság rendelkezik hatáskörrel egyrészt a tényállás megállapítására, kivéve ha megállapításainak anyagi pontatlansága a hozzá benyújtott eljárási iratokból ered, másrészt a tények értékelésére. Amint az Elsőfokú Bíróság megállapította vagy értékelte a tényállást, a Bíróság rendelkezik hatáskörrel az EK 225. cikk értelmében a tények jogi minősítésének és az abból az Elsőfokú Bíróság által levont jogkövetkezményeknek a felülvizsgálatára (lásd különösen a C-185/95. P. sz., Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben 1998. december 17-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-8417. o.] 23. pontját).

52 A Bíróság így nem rendelkezik hatáskörrel sem a tényállás megállapítására, sem – fő szabályként – az Elsőfokú Bíróság által az e tényállás alátámasztására elfogadott bizonyítékok vizsgálatára. Amennyiben a bizonyítékok megszerzése szabályszerűen történt, valamint az általános jogelveket és a bizonyítási teherre és a bizonyításfelvételre vonatkozó eljárási szabályokat tiszteletben tartották, kizárólag az Elsőfokú Bíróság feladata annak mérlegelése, hogy a hozzá benyújtott bizonyítékoknak milyen bizonyító erőt tulajdonít (lásd különösen a C-19/95. P. sz., San Marco kontra Bizottság ügyben 1996. szeptember 17-én hozott ítélet [EBHT 1996., I-4435. o.] 40. pontját). E mérlegelés, eltekintve e bizonyítékok elferdítésétől, nem minősül a Bíróság vizsgálata alá tartozó jogkérdésnek (lásd különösen a fent idézett Baustahlgewebe kontra Bizottság ítélet 24. pontját).

53 Következésképpen a General Motors érvei közül kizárólag az annak igazolására irányuló érvelését kell megvizsgálni, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen értelmezte a bizonyítékokat.

54 Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy az ilyen téves értelmezésnek nyilvánvalóan ki kell tűnnie az akta irataiból, anélkül, hogy szükséges lenne a tényállás és a bizonyítékok újbóli értékelése (a C-116/03. P. sz., Fichtner kontra Bizottság ügyben 2004. július 9-én hozott végzés [az EBHT-ban nem tették közzé] 34. pontja).

55 Ami a General Motors azon érvelését illeti, miszerint az Elsőfokú Bíróság tévesen értelmezte az 1996. szeptember 26-i ülés jegyzőkönyvét annak megerősítésével, hogy igazolja a teljes export korlátozására irányuló általános általános stratégia létezését, nem vitatott, hogy a General Motors Nederland és az Opel Nederland elismerték az Elsőfokú Bíróság előtt, miszerint a Bizottság által felhasznált dokumentumok, különösen e jegyzőkönyv bizonyítja a márkakereskedőnek nem minősülő viszonteladóknak exportra történő – a forgalmazási szerződések alapján tilos – eladást korlátozó stratégia létezését.

56 Az 1996. szeptember 26-i jegyzőkönyv exportkorlátozásra irányuló különböző intézkedéseket említ, különösen az exportra történő eladás kizárását a jutalomkampányokból, a szabályos és szabálytalan export közötti bármiféle különbségtétel nélkül. A General Motors nem tudta bizonyítani, hogy az Elsőfokú Bíróság nyilvánvalóan tévesen értelmezte e dokumentumot.

57 A General Motors azon érvelése kapcsán, miszerint az Elsőfokú Bíróság tévesen értelmezte a bizonyítékokat a megtámadott ítélet 50. pontjában, amikor bizonyos jelentőséget tulajdonított annak, hogy a kereskedőknél elvégzett audit az 1996. szeptember 26-i ülést követően zajlott le, elegendő megállapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság állítása az ítélet 50. pontjában semmiképpen nem jelenti a bizonyítékok elferdítését, ami érinthetné az Elsőfokú Bíróságnak a fent említett általános stratégiával kapcsolatos megállapítását.

58 Ilyen feltételek mellett az első jogalapot el kell utasítani, részben mint elfogadhatatlant, részben mint megalapozatlant.

A második jogalapról

A General Motors érvelése

59 A második jogalapban a General Motors arra hivatkozik, hogy az Elsőfokú Bíróság jogban való tévedést követett el a Bizottság azon állításának megerősítésével, miszerint az Opel Nederland EK 81. cikkel ellentétes korlátozó kiskereskedelmi jutalompolitikát alkalmazott.

60 A General Motors fenntartja elsősorban azt, hogy a megállapodás csak akkor tekinthető az EK 81. cikk értelmében véve versenykorlátozó célú megállapodásnak, ha első látásra nyilvánvaló, hogy egyetlen célja vagy hatása a verseny érzékelhető korlátozása. A General Motors szerint az Opel Nederland jutalompolitikája nem tekinthető ilyen megállapodásnak.

61 A General Motors másodsorban megerősíti, hogy az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítélet 102. pontjában az exporttilalom vagy más exportkorlátozás kapcsán idézett ítélkezési gyakorlat nem támasztja alá az Elsőfokú Bíróság azon állítását, miszerint az Opel Nederland jutalompolitikáját az EK 81. cikk értelmében véve versenykorlátozó célú megállapodásnak kell minősíteni. E fogalom túl széles értelmezése egyebekben azzal a veszéllyel jár, hogy a versenyre teljes mértékben ártalmatlan megállapodásokat bünteti, és sérti az ártatlanság vélelmének elvét és a meghallgatáshoz való jogot.

62 A General Motors harmadsorban úgy véli, hogy az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítélet 100. pontjában tett, a hazai eladások és az exportra történő eladások közötti összehasonlításnak nincs jelentősége. A General Motors megjegyzi, hogy mivel a kereskedő nyereséget tud termelni függetlenül a jutalom kifizetésétől, és a gépkocsik szállítása nem korlátozott, az Opel Nederland jutalompolitikája nem csökkentette a holland kereskedők érdekét arra, hogy a jutalomkampányok alatt exportáljanak. A General Motors mindazonáltal arra hivatkozik, hogy amennyiben a Hollandiában történő hazai eladások és az exportra történő eladás gazdasági feltételei nagyon különbözőek, tekintettel a gépkocsikra kivetett holland adók magas összegére, az exportra történő eladás kizárása a jutalomkampányokból nem vezet szükségképpen az árak növekedéséhez vagy az exportra történő eladás haszonkulcsának csökkenéséhez a hazai eladásokkal összehasonlítva.

63 A General Motors negyedsorban arra hivatkozik, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 101. pontjában helytelenül támaszkodott az Opel Nederland szándékaira az EK 81. cikk értelmében véve versenykorlátozó célú megállapodás létezésének megállapításakor. E cikk értelmében ugyanis a megállapodás célját objektív módon kell értékelni, nem valamely fél szubjektív szándékára való hivatkozással.

A Bíróság álláspontja

64 Ami e jogalap első részét illeti, elegendő azt megállapítani, amint azt a főtanácsnok indítványának 67. pontjában is leírta, hogy a General Motors állításával ellentétben valamely megállapodás az EK 81. cikk értelmében véve versenykorlátozó célúnak tekinthető akkor is, ha célja nem csupán a verseny korlátozása, hanem más, jogszerű célokat is követ (lásd az 56/64. és 58/64. sz., Consten és Grundig kontra Bizottság ügyben 1966. július 13-án hozott ítéletet [EBHT 1966., 429. és 496. o.]; a fent hivatkozott IAZ és társai kontra Bizottság ítélet 25. pontját; a C-235/92. P. sz., Montecatini kontra Bizottság ügyben 1999. július 8-án hozott ítélet [EBHT 1999., I-4539. o.] 122. pontját, és a C-238/99. P., C-244/99. P., C-245/99. P., C-247/99. P., C-250/99. P.–C-252/99. P. és C-254/99. P. sz., Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ügyben 2002. október 15-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-8375. o.] 49. pontját).

65 A fentiekből következik, hogy a második jogalap első részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

66 A második jogalap második része kapcsán a megtámadott ítélet 102. pontjában idézett ítélkezési gyakorlatból következik, amint azt az Elsőfokú Bíróság e pontban helyesen megjegyzi, hogy nem csupán a megállapodás kikötéseit kell figyelembe venni, hanem más tényezőket is, mint például a megállapodás által követett célok, tekintettel a gazdasági és jogi összefüggésekre, annak meghatározása érdekében, hogy a megállapodás az EK 81. cikk értelmében véve versenykorlátozó célú-e.

67 Még ha a megtámadott ítélet 102. pontjában idézett ítélkezési gyakorlat az exporttilalomra vagy hasonló korlátozásokra vonatkozik is, ezen ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy valamely forgalmazási megállapodás az EK 81. cikk értelmében véve versenykorlátozó célú, ha egyértelműen kitűnik belőle az a szándék, hogy az exportra történő eladást kevésbé kedvezően kell kezelni, mint a hazai eladásokat, és ha az érintett piac felosztásához vezet (lásd különösen ilyen értelemben a fent hivatkozott IAZ-ítélet 23. pontját).

68 Amint azt a főtanácsnok indítványának 72. pontjában leírta, az ilyen cél nem csupán az export közvetlen korlátozásával érhető el, hanem közvetett intézkedésekkel is, mint a jelen ügyben vitatott intézkedések, mivel befolyásolják ezen ügyletek gazdasági feltételeit.

69 Következésképpen úgy tűnik, hogy az Elsőfokú Bíróság érvelését jogosan alapította a megtámadott ítélet 102. pontjában idézett ítélkezési gyakorlatra.

70 Ilyen körülmények között a megtámadott ítélet nem tekinthető úgy, hogy az EK 81. cikk értelmében véve versenykorlátozó célú megállapodás fogalmának túl széles értelmezését tartalmazza, amely sértené az ártatlanság vélelmének elvét és a meghallgatáshoz való jogot.

71 Következésképpen el kell utasítani a második jogalap második részét.

72 A második jogalap harmadik része kapcsán meg kell jegyezni, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint annak megállapítása érdekében, hogy valamely megállapodást tiltottnak kell-e tekinteni az általa okozott versenykorlátozás miatt, meg kell vizsgálni, hogy a vitatott megállapodás hiányában milyenek lennének a tényleges versenyfeltételek (lásd a C-7/95. P. sz., Deere kontra Bizottság ügyben 1998. május 28-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-3111. o.] 76. pontját és a C-8/95. P. sz., New Holland Ford kontra Bizottság ügyben 1998. május 28-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-3175. o.] 90. pontját).

73 Amint azt a főtanácsnok indítványának 74. pontjában leírta, a jelen ügy tárgyát képező helyzethez hasonló körülmények között meg kell vizsgálni, hogy milyen lenne a holland kereskedők magatartása és az érintett piacon fennálló versenyhelyzet abban az esetben, ha az exportra történő eladás nem lenne kizárva a jutalompolitikából.

74 Úgy tűnik, hogy az Elsőfokú Bíróság ténylegesen lefolytatta e vizsgálatot, megállapítva a megtámadott ítélet 100. pontjában azt, hogy mivel a jutalmat a továbbiakban nem nyújtották az exportra történő eladás esetén, a kereskedőknek az ezen eladások végzésére vonatkozó gazdasági mozgástere csökkent ahhoz képest, amilyen mozgástérrel a nemzeti eladások tekintetében rendelkeznek.

75 Az a körülmény, hogy Hollandiában a hazai eladásokra és az exportra történő eladásra – adóharmonizáció hiányában – különböző feltételek vonatkoznak, nem érinti e megállapítást.

76 Következésképpen a második jogalap harmadik részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

77 Végül a második jogalap negyedik része kapcsán, amely szerint az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 101. pontjában tévedést követett el, az Opel Nederland szándékaira támaszkodván az EK 81. cikk szerinti versenykorlátozó célú megállapodás létezésének megállapításakor, meg kell jegyezni, hogy a szándék nem szükséges elem annak meghatározásában, hogy a megállapodás célja versenykorlátozó volt-e (lásd ilyen értelemben a fent hivatkozott Miller kontra Bizottság ítélet 18. pontját, valamint a CRAM és Rheinzink kontra Bizottság ítélet 26. pontját).

78 Ezzel szemben, még ha a felek szándéka nem is szükséges elem a megállapodás célja versenykorlátozó jellegének meghatározásában, a Bizottságot vagy a közösségi bíróságot semmi nem akadályozza abban, hogy tekintetbe vegyék e szándékot (lásd ilyen értelemben a fent hivatkozott IAZ és társai kontra Bizottság ítélet 23–25. pontját).

79 Következésképpen, amint azt a főtanácsnok indítványának 79. pontjában leírta, az Elsőfokú Bíróság jogszerűen támaszkodott az Opel Nederland szándékaira annak megállapításakor, hogy az exportra történő eladás kizárása a jutalomrendszerből az EK 81. cikk értelmében vett versenykorlátozó célt követett.

80 Következésképpen a második jogalap negyedik részét, valamint emiatt e jogalap teljességét el kell utasítani.

A harmadik jogalapról

A General Motors érvelése

81 A General Motors arra hivatkozik, hogy az Elsőfokú Bíróság jogban való tévedést követett el a vitatott határozatban a Bizottság által kiszabott bírság összegének megerősítésével.

82 Elsőként azzal érvel, hogy a megtámadott ítéletnek a bírságra vonatkozó indokolása sérti a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdését, mivel téves állításokra alapul az exportkorlátozásra irányuló feltételezett általános stratégia létezése és a jutalompolitikának az EK 81. cikkel való összeegyeztethetősége kapcsán.

83 Másodikként a General Motors fenntartja, hogy az Elsőfokú Bíróság jogban való tévedést követett el, és tévesen értelmezte a bizonyítékokat annak megállapításával, hogy az Opel Nederlandnak a Bizottság első beavatkozását követően tett intézkedései nem minősültek a jogsértés abbahagyásának.

84 Harmadikként a General Motors arra hivatkozik, hogy számos más esetben a Bizottság elismerte a jogsértés azonnali abbahagyását mint enyhítő körülményt, amely a bírság csökkentését indokolja. A felperes különösen az EK-Szerződés 82. cikk alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/E-2/36.041/PO Michelin-ügy) 2001. június 20-án hozott 2002/405/EK bizottsági határozatra (HL 2002. L 143., 1. o.) hivatkozik, amelyben a jogsértés abbahagyása, ami a kifogásközlést megelőzően történt, de három évvel a vizsgálat kezdete után, valamint másfél évvel a Bizottság helyszíni vizsgálatát követően, „enyhítő körülményekre való jogosultságot" teremtett.

A Bíróság álláspontja

85 Meg kell állapítani először is, hogy a harmadik jogalap első része közvetlenül kötődik a General Motors által az első két jogalap alátámasztására felhozott érvekhez, amelyek szerint a jutalomrendszer nem valósít meg jogsértést az EK 81. cikk értelmében. Mivel ezen érveket a Bíróság e jogalapok vizsgálata keretében elutasította, emiatt el kell utasítani a harmadik jogalap első részét is.

86 A harmadik jogalap második és harmadik része kapcsán emlékeztetni kell arra, hogy a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatás a bírság alapösszegének csökkentését írja elő enyhítő körülmények esetére, mint amilyen a jogsértés abbahagyása a Bizottság első beavatkozásával egy időben.

87 Nem vitatott, hogy az Opel Nederland megszüntette a jutalomrendszert 1998. január 20-án, azaz több mint egy évvel a Bizottság első beavatkozását követően.

88 Ilyen körülmények között, még ha a Bizottság csökkentette is a bírságot hasonló helyzetben, az Elsőfokú Bíróság jogosan állapította meg a megtámadott ítélet 204. pontjában, hogy a Bizottság nem volt köteles enyhítő körülményeket figyelembe venni a vitatott határozatban.

89 Következésképpen a harmadik jogalap második és harmadik részét, valamint emiatt e jogalap teljességét el kell utasítani.

90 A General Motors által fellebbezésének alátámasztására előterjesztett egyik jogalap sem volt megalapozott, következésképpen a fellebbezést el kell utasítani.

A költségekről

91 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján, amelyet ugyanezen szabályzat 118. cikke értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A General Motorst, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján, a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

1) A fellebbezést elutasítja.

2) A General Motors BV-t kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások